

Lähde: The Times of Israel

Viimeiset jäljellä olevat ydinasetarkastajat lähtevät Iranista sen jälkeen, kun parlamentti kielsi IAEA:n yhteistyön

Iranin ulkoministeri sanoo, että Teheran on edelleen sitoutunut ydinsulkusopimukseen; YK:n ydinvalvontapäällikkö sanoo, että tarkastusjärjestelmää ei saa keskeyttää

[François Murphy](#) 4 heinäkuu 2025, 19:08

Tiedosto: Tuntematon Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) tarkastaja katkaisee yhteydet 20 prosentin uraanintuotannon kaksoiskaskadien välillä Natanzin ydintutkimuskeskuksessa, noin 300 kilometriä etelään Teheranista, Iranista, tammikuun 20. päivänä 2014. (KAZEM GHANE/IRNA/AFP)

YK:n ydinasevalvontaviranomainen ilmoitti perjantaina vetäneensä viimeiset jäljellä olevat tarkastajansa Iranista, koska pattitilanne syvenee heidän paluustaan maan ydinlaitoksiin, joita Yhdysvallat ja Israel pommittavat.

Israel aloitti ensimmäiset sotilaalliset iskunsa Iranin ydinlaitokseen 12 päivää kestäneessä sodassa islamilaista tasavaltaa vastaan kolme viikkoa sitten.

Kansainvälisen atomienergiajärjestön tarkastajat eivät ole pystyneet tarkastamaan Iranin laitoksia sen jälkeen, vaikka IAEA:n johtaja Rafael Grossi on sanonut, että se on hänen tärkein prioriteettinsa.

Iranin parlamentti on nyt [hyväksynyt lain](#), joka keskeyttää yhteistyön IAEA:n kanssa, kunnes sen ydinlaitosten turvallisuus voidaan taata. Vaikka IAEA sanoo, että Iran ei ole vielä virallisesti ilmoittanut sille keskeyttämisestä, on epäselvää, milloin viraston tarkastajat voivat palata Iraniin.

"IAEA:n tarkastajaryhmä lähti tänään turvallisesti Iranista palatakseen viraston päämajaan Wieniin oltuaan Teheranissa koko äskettäisen sotilaallisen konfliktin ajan", IAEA sanoi X:ssä.

Diplomaatit sanoivat, että IAEA:n tarkastajien määrä Iranissa väheni kouralliseen sodan alkamisen jälkeen 13. kesäkuuta. Jotkut ovat myös ilmaisseet huolensa tarkastajien turvallisuudesta konfliktin päättymisen jälkeen, koska Iranin viranomaiset ja iranilaiset tiedotusvälineet ovat arvostelleet virastoa [kiivaasti](#).

Iran on syyttänyt virastoa pommi-iskujen tasoittamisesta julkaisemalla [31. toukokuuta tuomitsevan raportin](#), joka johti IAEA:n 35 maan hallintoneuvoston [päättölauselmaan](#), jossa Iran julistettiin rikkoneen ydinsulkuvelvoitteitaan.

Tässä Iranin atomienergiajärjestön julkaisemassa monistekuvassa näkyy Kansainvälisen atomienergiajärjestön pääjohtaja Rafael Grossi, keskellä, kiertueella järjestön päämajassa Teheranissa 17. huhtikuuta 2025. (Iranin atomienergiajärjestö / AFP)

IAEA:n johtaja Rafael Grossi on sanonut seisovansa raportin takana. Hän on kiistänyt, että se olisi tarjonnut diplomaattista suojaa sotilaallisille toimille.

IAEA haluaa neuvotteluja

Iranin ulkoministeri Abbas Araqchi sanoi torstaina, että Iran on edelleen sitoutunut ydinsulkusopimukseen (NPT).

"(Grossi) toisti, että on ratkaisevan tärkeää, että IAEA keskustelee Iranin kanssa järjestelyistä, jotta se voi jatkaa välttämättömiä seuranta- ja todentamistoimiaan Iranissa mahdollisimman pian", IAEA sanoi.

Yhdysvaltain ja Israelin sotilaalliset iskut joko tuhosivat tai vahingoittivat pahoin Iranin kolmea uraanin rikastuslaitosta. Mutta ei ollut yhtä selvää, mitä tapahtui suurelle osalle Iranin yhdeksästä tonnista rikastettua uraania, erityisesti yli 400 kilolle, joka on rikastettu jopa 60 prosentin puhtauteen, mikä on lyhyt askel aselaadusta.

Iranin ulkoministeri Abbas Araghchi (R) ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) pääjohtaja Rafael Mariano Grossi poseeraavat valokuvassa ennen tapaamistaan Teheranissa 14. marraskuuta 2024. (Atta Kenare/AFP)

Se riittää, jos sitä rikastetaan edelleen, yhdeksään ydinaseeseen IAEA:n mittapuun mukaan. Iran sanoo, että sen tavoitteet ovat täysin rauhanomaisia, mutta rikastamiselle näin korkealle tasolle ei ole siviilioikeutettua, ja IAEA:n mukaan yksikään maa ei ole tehnyt sitä kehittämättä atomipommia.

Ydinsulkusopimuksen osapuolena Iranin on tehtävä tili rikastetusta uraanistaan, jota IAEA, joka valvoo ydinsulkusopimuksen täytäntöönpanoa ja tarkistaa maiden julistukset, valvoo sitä tavallisesti tarkasti. Mutta Iranin laitosten pommitukset ovat nyt sekoittaneet vedet.

"Meillä ei ole varaa siihen... tarkastusjärjestelmä on keskeytetty", Grossi sanoi lehdistötilaisuudessa Wienissä viime viikolla.

12 päivää sotaa

Israel sanoi, että viime kuun 12 päivää kestänyt laajamittainen hyökkäys Iranin korkeimpia sotilasjohtajia, ydintieteilijöitä, uraanin rikastuslaitoksia ja ballististen ohjusten ohjelmaa vastaan oli välttämätön, jotta islamilainen tasavalta ei toteuttaisi julkilausuttua suunnitelmaansa tuhota juutalaisvaltio.

Iran on johdonmukaisesti kiistänyt pyrkivänsä hankkimaan ydinaseita. Se kuitenkin rikasti uraania tasolle, jolla ei ole rauhanomaista käyttöä, esti IAEA:n tarkastajia tarkastamasta sen ydinlaitoksia ja laajensi ballististen ohjusten kapasiteettiaan. Israel sanoi viime aikoina ottaneensa askeleita kohti aseistamista.

Iran vastasi Israelin iskuille laukaisemalla yli 500 ballistista ohjusta ja noin 1 100 droonia Israeliin. Hyökkäykset tappoivat 28 ihmistä ja haavoittivat yli 3 000 Israelissa, terveysviranomaisien ja sairaaloiden mukaan. Kaiken kaikkiaan 36 ohjusiskua ja yksi drone-isku tapahtui asutuilla alueilla, mikä aiheutti vahinkoa 2 305 kotiin 240 rakennuksessa, kahdelle yliopistolle ja sairaalalle ja jätti yli 13 000 israelilaista siirtymään kodeistaan.